

Forfatter: Larsen, Karl

Titel: Udrag fra Set og tænkt under den store Krig (1)

Citation: Larsen, Karl: "Set og tænkt under den store Krig", i Larsen, Karl: *Set og tænkt under den store Krig*, Erslev & Hasselbalchs Forlag, Schetelig's Boghandel, 1915, s. 9.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-larsenk_20-shoot-idm140618749330336/facsimile.pdf (tilgået 20. oktober 2021)

Anvendt udgave: Set og tænkt under den store Krig

fra deres Bryllup i Aarhundredets Begyndelse, saaledes holdt de fast ved gamle Vaner, gamle Spisetider, gamle Retter, hele den gammeldags Inddeling af Tid og Arbejde. Alt var uforanderligt som Pendulslaget i det store, brune Kasseuhr fra Blaamand paa Bornholm, der stod paa Kakkelovnsvæggen i Hjørnestuen.

I mine Barneaar kunde jeg finde det hele allfor regelmæssigt, ensformigt, stilfærdigt; som ungt Menneske og ung Mand syntes det mig, at jeg var kommen Millioner aandelige Mile væk derfra; Pendulet svingede dog tilbage igen, og nu ved jeg, at naar jeg fik lært i hvert Fald noget af den Livets Kunst, som hedder Arbejde, ihærdigt, samvittighedsfuldt, hyggeligt Arbejde, skylder jeg det Takten i hint gamle Hjem, der byggede paa Nøjsomheden, Fliden, Hjemmefølelsen i det Danmark, som lærte at bestille noget af Krig og Trang i det 19. Aarhundredes første Tiaar....

Naar min Bedstefader nævnede, hvad vi havde tabt i 64, sagde han hyppigt: Da vi mistede *Holsten*. Som han ved Omtalen af 1814 sagde: Da vi mistede Norge — hvad han jo ogsaa havde oplevet.

Holstens Forlis var ham i 1864 det største, som det politisk og i Folketal var det, og — syntes han egentlig — ogsaa kulturelt. Han kunde aldrig glemme den Rude, som Holsten havde været ud imod Europa.

Mange Holstenere havde han i gammel Tid kendt indenfor dansk Militærvæsen og Embedsstand. Tysk kunde han ikke komme fra at betragte som det ene

af de Sprog, der taltes indenfor det danske Monarki, blandt hans Bøger var den danske »Hæderskrans« fra 1801 med dens loyale deutsche Kriegslieder imod England.

Ingen havde sørget mere over sin Sønns Fald for den danske Sag end han, ingen tog oprigtigere Del end han i Nordslesvigernes Skæbne under prøjsisk Herredømme; men ligesom Oprøret 1848—50 havde staaet for den dengang allerede halvgamle Mand som en sorgelig Broderkrig, saaledes var han ikke langt fra at betragte 1864 som det samme.

Og da jeg som halvvoksen Dreng begyndte at fordybe mig i min Faders Bogskab, som jeg havde arvet, førtes jeg ubevidst i samme Retning. Min Skole var tyskfyndtlig saa godt som nogen i Tiden. Den var grundet og ledet af Latinskolelærerne fra Haderslev, som Prøjserne havde afsat. Just som den faldne Soldats Søn var jeg sat i den, og dens Stemning overfor Tysk og Tyskhed klang videre i mit Sind gennem Mindet om min tapre, unge Fader, hvis Billede hang paa Væggen hjemme, alene og i Kredsen af Kammerater, der ligesom han havde fundet Døden for Tyskens Haand.

Men da jeg med al en vordende Forfatters Spænding begyndte at fordybe mig i den faldne Tyskerfyndes Bøger, saa var det Oehlenschläger og Inge-
mann, H. C. Andersen og Paludan-Müller, dansk Historie og Oldtidskundskab, men ogsaa Körner og Heine og Hoffmann, Schiller i Poesi og Prosa og først og sidst Goethe og atter Goethe.